



Eurocentrum a periferie

Vícerychlostní Evropa už existuje a bude se tak dále rozvíjet, říká šéf poradců předsedy vlády Vladimír Špidla.

ROZHOVOR

str. 10–11



Výpadek jádra i dobré obchody

Zisky z transakcí na komoditních burzách nahradily ČEZ miliardové ztráty z odstávek jaderných zdrojů.

SVĚTOVÁ EKONOMIKA

str. 7

CZK/EUR • 27,025/+0,005 Kč **CZK/USD** • 24,392/−0,012 Kč **PX** • 856,79/−0,65% **EURO STOXX 50** • 3029,18/+1,55% **ZLATO** • 1339,20\$/+0,34%

KOMENTÁŘ: NOVÝ POHLED NA VÝSLEDKY ČEZ / str. 12

Krátce

Vleklý spor o dorovnání platů soudci prohráli

Část verdiktu Nejvyššího soudu, který přiznával soudcům nárok na zpětné dorovnání platů, Ústavní soud zrušil. Šance asi stovky soudců žalujících stát jsou tak nulové. **str. 2**

Češi postaví v Iráku cementárnu za miliardy

Český dodavatel továren Inekon podepsal smlouvu na výstavbu cementárny v iráckém Kurdistánu za 450 milionů dolarů. **str. 5**

Testování bank vedlo k obrovskému výnosu

Akcie největších bank v Evropě se po šoku z verdiktu centrálních bankéřů staly terčem nájezdu spekulantů a v průměru o pět procent podražily. **str. 6**

Republikánští experti varují před Trumpem

Donald Trump by byl nejnebezpečnějším prezidentem v historii USA, soudí padesátka republikánských bezpečnostních expertů. Podle Trumpa jde o ztroskotané elity. **str. 8**

Zhruba

100 tisíc

Čechů může vést malou motorovou loď na vnitrozemských vodních cestách či v blízkosti pobřeží na moři.

Počet státem registrovaných malých plavidel letos přesáhl

16 tisíc,

zatímco počátkem desetiletí to nebylo ani 13 tisíc.

Češi obdrželi před pěti lety čtyři tisíce průkazů vůdce malého plavidla. Loni už to bylo

2x tolik

nových osvědčení.

BYZNYS / str. 4

Češi propadli plavbě



Foto profilmedia.cz

 twitter.com/e15news

STANISLAV ŠULC:

Mohl by mi někdo vysvětlit ve 140 znacích kauzu Michala Haška? Rozumět jí nechci, ale další důvod k nenávisti vůči této osobě se vždy hodí.



Zápisník
Jana Stuchlíka



O teroru a spermiích

V Praze by to teroristé neměli moc těžké. Policie sice spustila horkou linku, kde bude radit s bezpečnostními opatřeními, ale z pražského dopravního podniku na ni zjevně ještě nikdo nevolal. Nedávno dopravce potřeboval evakuovat stanici metra Náměstí Republiky. Rozhlas vyzýval cestující k opuštění podzemí. Nikomu nevadilo, že do stanice sjíždějí další a další lidé. Hrozen cestujících mačkající se dole se pak jen zmateně díval, jak střední eskalátor stojí. Tak je Česko na teror „připraveno“.

O teroristické hrozbě by toho určitě čeští politici navykládali spoustu, kdyby si někdo jako ve francouzském Marseille dovolil na den pronajmout bazén a uspořádat akci jen pro ženy, které si vezmou celotělové plavky. Neziskovka Smile13 chtěla vyjít vstříc muslimkám, kterým není nošení klasických bikin po chuti. Místní politici hned vystartovali, jaké prý je to potírání ženské důstojnosti a francouzských sekulárních principů. Nudisté by určitě takové pozdvížení nevezbudili. Inu nahota je nejspíš symbolem evropské svobody, zatímco oděv je výrazem náboženského útlaku.

Všichni „ochránci“ české kultury a hodnot mohou být v klidu. Máme na to se vpádu rychle se množících barbarů ubránit. Sexuologové zjistili, že tuzemští muži o spermié nepřicházejí, jak se dlouho tradovalo. Plodnost populace není ohrožena. Tak vzhůru do toho, ať je Čechů brzy více.

Protagonisté dne



Josef HUŠEK

MAJITEL INEKONU

Český dodavatel továren na klíč podepsal kontrakt na výstavbu cementárny v irácké části Kurdistánu v hodnotě 450 milionů dolarů.

str. 5



Daniel BENEŠ

GENERÁLNÍ ŘEDITEL ČEZ

Společnost si po výpadku příjmů z jaderných elektráren letos spravila chuť díky ziskům z transakcí na energetických burzách.

str. 7



Martina SÁBLÍKOVÁ

SPORTOVKYNĚ

Český cyklistický svaz si mylně vyloučil kvalifikační kritéria a sázka na sportovní arbitráž přímo v Riu nevyšla. Sáblíková závodit nebude.

str. 8

TROJMEZÍ SPOJÍ MOST



Vizualizace čtk

O KROK BLÍŽE je stavba společného česko-německo-polského mostu pro Trojmezí nedaleko Hrádku nad Nisou na Liberecku, který by měl propojit tři sousední země. Zástupci příhraničních regionů se nyní dohodli, že zaplatí projektovou dokumentaci a pak se budou snažit na výstavbu mostu získat dotace z evropských fondů.

Vleklý spor o platy soudců definitivně skončil

■ Soudy doteď řešily žaloby soudců, kteří nepřistoupili na kompromisní dohodu se státem. Ústavní soud nyní spor svým verdiktem ukončil. Kdyby však existovala Nejvyšší rada soudnictví, problém by nenastal.

Pavel Otto

Část verdiktu Nejvyššího soudu, který přiznával soudcům nárok na zpětné dorovnání platů, zrušil Ústavní soud. Šance asi stovky soudců žalujících stát jsou tak nulové. Rozhodnutí přivítal ministr spravedlnosti Robert Pelikán (ANO).

Desítky tisíc korun navíc přičkl každému soudci Nejvyšší soud v roce 2014. Poukázal na to, že platy mají být počítány z trojnásobku průměrné mzdy v nepodnikatelské sféře, nikoli z dvojnásobku. Ústavní soudci už tehdy tento závěr odmítli s odůvodněním, že nese znaky nepřipustné libovůle a zpětné doplacení částek by vedlo k napětí ve společnosti.

Jenže v té době výrok Nejvyššího soudu stále platil,

a soudci proto mohli podávat žaloby. To se změnilo až včera. „Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí nepředložil relevantní argumentaci, která by vyloučila závěr Ústavního soudu o nepřipustnosti zpětného doplacení platů z důvodů zklidnění atmosféry a zachování důvěry veřejnosti v soudní moc,“ vysvětlil soudce zpravodaj Vladimír Sládeček.

Podle Pelikána umožnil Ústavní soud spor o platy definitivně uzavřít. „Rozhodnutí vítám. Narovnání platů bylo ve více než devadesáti šesti procentech případů vyřešeno dohodou. Verdikt pomůže uzavřít spory těch, kteří na ni nepřistoupili, protože soudy mají povinnost náleží Ústavního soudu respektovat,“ uvedl Pelikán.

Předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský před časem v rozhovoru pro deník E15 řekl, že problém by nemusel vůbec

nastat, kdyby existovala Nejvyšší rada soudnictví. Přestože se jí vláda Bohuslava Sobotky zavázala zřídit, v návrhu ústavních změn její zakotvení stále chybí.

„Jsme v absurdní situaci, kdy soudní moc reprezentuje moc výkonná, konkrétně ministr spravedlnosti. Je nejvyšší čas, aby se naplnil nejen princip separace obou mocí, ale i princip komunikace mezi nimi,“ konstatoval Pavel Rychetský. „Bohužel tu vůbec nemusela být smutná historie neustálých nálezů Ústavního soudu jak k zákonu o soudech a soudcích, tak k odměňování soudců, kdyby moc zákonodárná a výkonná měly partnera, s nímž by tyto otázky mohly projednávat. Ústavní soud musel svou judikaturou neexistenci tohoto prostoru pro dialog suplovat. A dialog vedený rozhodnutím soudní moci není zrovna optimální,“ dodal Rychetský.

Stát vyplatil soudcům stamiliony

Na kompromisní dohodu se státem přistoupilo v roce 2014 celkem 3270 soudců. Stát jim vyplatil 596 milionů korun, konečná vynaložená suma včetně sociálního a zdravotního pojištění a dalších položek činila 825 milionů. Tři soudci se doplacení protiústavně snížených platů vzdali. V současnosti je podáno 121 žalob.

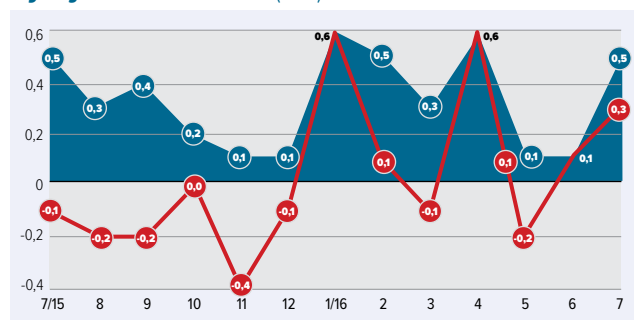
Inflace roste rychleji kvůli alkoholu a tabáku

Meziroční inflace v červenci zrychlila tempo na 0,5 procenta z červnových 0,1 procenta. Spotřebitelské ceny tak rostly rychleji, než analytici očekávali.

Za rychlejším růstem stálo zdražení zeleniny, alkoholu a dovolených. Spolu s tím se zmírnilo zlevňování potravin. Proti červnu ceny stouply o 0,3 procenta. Informoval o tom včera Český statistický úřad. Analytici odhadovali růst meziroční inflace v červenci o 0,3 až 0,4 procenta.

Na výrazné zrychlení tempa růstu meziroční inflace mají podle statistik vliv zejména mírněji klesající ceny

Vývoj inflace v Česku (v %) ● meziměsíčně ● meziročně



Pramen ČSÚ

potravin a nealkoholických nápojů. Nejvíce se ale v růstu spotřebitelských cen odrazil dražší alkohol a tabák. Kromě toho zdražilo i nájemné, vodné, stočné, elektřina a teplo. Za dovolenou si museli lidé proti prvnímu měsíci loňských prázdnin připlatit

2,3 procenta, navíc zdražilo stravování a ubytování.

Míra inflace má podle analýtika Raiffeisenbank Michala Brožky nyní šanci pokračovat ve zrychlování. Pokud cena ropy nebude opětovně klesat, koncem roku by měla přesáhnout 1,5 procenta. /čtk/

Krátce

Písničtí protestují proti prodeji bytů ČEZ

Občanské sdružení Moje Písnice nesouhlasí s prodejem zhruba 800 bytů na pražském sídlišti Písnice, které jsou v současné době majetkem energetické společnosti ČEZ. Nájemníci se obávají převzetí bytového fondu spekulanty. Podle ČEZ se plánovaným prodejem postavení nájemníků nijak nezmění. Jediným kritériem výběru nového nájemníka je podle něj cena a podmínky pro sociálně zodpovědné chování nového vlastníka jsou ve výběrovém řízení nezávazné, upozorňují představitelé občanského sdružení.

Daňové kontroly přinesly dalších 16 miliard

Stát loni při daňových kontrolách doměřil daně za celkem 15,7 miliardy korun, což byl nárůst proti roku

2014 téměř o dvě třetiny. Nejvyšší podíl na doměřených daních měla daň z přidané hodnoty, představovala téměř 87 procent z doměřených daní. Uvedla to vláda ve státním závěrečném účtu za loňský rok. Účinnost kontrol se podle vlády zvýšila.

Zeman se zúčastní konference na Rhodosu

Prezident Miloš Zeman pojede na letošní konferenci Dialog civilizací na řeckém ostrově Rhodos, na kterou zavítal už přede dvěma lety. Pořadatelem akce je ruský podnikatel a spolupracovník ruského prezidenta Vladimir Jakunin. Zeman na letošní akci vystoupí v roli hlavního řečníka. Za to, že na konferenci přede dvěma lety vystoupil, jej kritizovala opozice, podle níž zde svými výroky zostudil Českou republiku. /čtk/

AEROFLOT
Russian Airlines



OBJEVTE ČÍNU

Naplánujte si let s leteckou společností Aeroflot.
Speciální nabídka na lety do Číny.

Peking	od 11 227 CZK	Šanghaj	od 11 227 CZK
Kuang-čou	od 12 227 CZK	Hongkong	od 12 227 CZK

Prodej letenek: od 9. srpna
2016 do 22. srpna 2016

pro lety do Peking, Šanghaje, Kuang-čou:
od 5. září 2016 do 24. března 2017

pro lety do Hongkongu: od 5.
října 2016 do 25. března 2017



THE WORLD'S
4-STAR AIRLINE

www.aeroflot.com/czech

Nabídka platí pro lety z Prahy (zpáteční letenky) v Ekonomické třídě a vztahuje se na vlastní lety společnosti Aeroflot, lety prodávané touto společností a lety členských leteckých společností skupiny Aeroflot. Speciální tarify jsou k dispozici také pro Comfort třídu* letů. Chcete-li zakoupit letenky a získat další informace, přejděte na webovou stránku společnosti Aeroflot, volejte do kontaktní centrum nebo navštivte prodejní kancelář či prodejce společnosti. Nejnižší cena letenky je stanovena jako nabídka ceny v Ekonomické třídě v den vytvoření tohoto inzerátu. Z důvodu změn směnných kurzů a poplatků se cena v den nákupu může lišit. Mohou být účtovány dodatečné servisní poplatky. Počet míst, letů a dat letů v rámci speciální nabídky je omezen.

*Třída Comfort je k dispozici v letadlech Boeing 777.

Čechy uchvátila plavba



Foto profimedia.cz

NOVÁ CESTA. Zásadní změna pro milovníky plavby nastane příští rok, kdy se otevře stokilometrová trasa z Orlíku do Českých Budějovic.

■ Počet malých plavidel na českých tocích i vydaných lodních řidičáků v poslední době strmě stoupá.

Jan Šindelář

V Česku se v posledních pěti letech nebyvale rychle šíří vášeň pro rekreační plavbu. Napovídají tomu čísla, která deník E15 získal z evidencí Státní plavební správy a ministerstva dopravy. Počet registrovaných malých plavidel letos přesáhl šestnáct tisíc, když ještě počátkem desetiletí neobsahoval ani třináct tisíc zápisů. K tomu je třeba připočítat 360 mořských jachet plujících pod českou vlajkou.

„Tento trend, tedy odpocinek na vodě, je podpořen především rostoucí životní úrovní občanů,“ je přesvědčen ředitel pražské pobo-

ky Státní plavební správy Hynek Beneš.

Ještě zřetelněji je vidět příklon k nákladnému koníčku na počtech zájemců o lodní řidičák, tedy průkaz vůdce malého plavidla. Poptávka podle Hynka roste od roku 2010, do té doby stagnovala. Zatímco před pěti lety úřady ročně vydávaly zhruba čtyři tisíce oprávnění, loni už to byl dvojnásobek. Celkem tak může motorovou loď na vnitrozemských vodních cestách či v blízkosti pobřeží na moři vést na sto tisíc Čechů.

Zájem potvrzuje spolumajitel Lodní školy SP Praha Milan Thér. „Kromě vzrůstající oblíbenosti lodí se na tom podílí důslednější kontrola jak u nás, tak v příbřežní plavbě v Chorvatsku či Norsku. Udělená pokuta se mezi cestovateli rychle rozkřikne,“ uvádí Thér. Nejčastěji si prý zkoušky dělají budoucí kupci lodí, majitelé vodních skútrů či

turisté jezdící do Chorvatska.

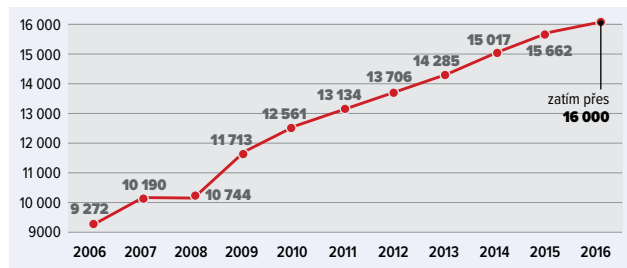
Zájem o průkazy je dán také rozšiřující se sítí vodních cest v tuzemsku. Velký skok se očekává především příští rok, kdy se otevře stokilometrová cesta z Orlíku do Českých Budějovic. Teoretická zkouška i s kurzem vychází zhruba na tři tisíce korun, další tisíce stojí trénink na vodě a praktická zkouška.

Lodě se prodávají podle druhu od desítek tisíc po miliony. Ne všechny jsou ale podchyceny v českém rejstříku. Někteří prodejci doporučují například nizozemskou evidenci kvůli jednodušší administrativě.

Podle zástupce šéfa Ředitelství vodních cest Jana Bukovského představuje nejvýznamnější vodní cestu pro rekreační plavbu přes 220 kilometrů dlouhý úsek Labe od německých hranic po Přelouč, následuje Vltava od Mělníka po Slapy a Baťův kanál na východní Moravě. Oblíbené jsou také izolované přehrady, například Nechránice či Lipno.

Bukovský přitom přiznává, že v některých místech už je na vodě celkem husto. Obavy však nemá. „Jme přesvědčení, že na našich vodních cestách je hodně místa pro rekreaci na ještě podstatně větším počtu plavidel,“ říká.

Počet registrovaných malých plavidel



Pramen: Státní plavební správa

Krátce

Světlikovy Vítkovice čelí další insolvenční

Brněnská firma Wetag Invest podala návrh na insolvenční řízení se společností Vítkovice Gearworks ze skupiny Vítkovice Machinery Group podnikatele Jana Světlíka. Pohledávka přesahuje dva miliony korun. Wetag letos podal už dva insolvenční návrhy na firmy z VMG. **Více E15.cz**

O2 bude převádět nevyčerpaná data

Klienti O2 na konci zúčtovacího období přicházeli o nespoteřebovaná mobilní data z dokoupených balíčků, ale od října je operátor začne převádět do dalšího měsíce. Za zavedení automatického obnovování objemu dat bez souhlasu zákazníka dostal operátor od ČTÚ pokutu 4,5 milionu korun, protože dodatečná data byla zpoplatněna. **Více E15.cz**

OKD dostalo nabídku na komoditní financování

Miliardáři Petr Otava a Petr Paukner předložili návrh, podle něhož by pro těžební společnost OKD, která je v úpadku, zajistili komoditní financování až do dvou miliard korun. Napsal to server Forbes s tím, že by podnikatelé převzali a profinancovali důležité obchodní vstupy a výstupy OKD. **Více E15.cz**

Strabag Rail opraví trať za necelou miliardu

Zakázku na revitalizaci železniční trasy mezi Zastávkou u Brna a Okříšky získala společnost Strabag Rail. Za 938 milionů korun opraví 46 kilometrů trati. **Více E15.cz**

Konzervárny Alibona se vrátily k zisku

Firmě Alibona, jež konzervuje ovoce a zeleninu, loni navzdory špatné úrodě vzrostly tržby o tři miliony korun na 166 milionů. Hospodaření se zároveň vrátilo do černých čísel, podnik vykázal půlmilionový zisk. /čtk/

Pražský Inekon postaví v Kurdistánu cementárnu za miliardy

■ Český podnik se pokusí na Blízkém východě prolomit smůlu s výstavbou cementáren. Projekt na severu Iráku má pomoci obnově země po porážce Islámského státu.

Daniel Novák

Dodavatelé továren na klíč Inekon se podařilo v irácké části Kurdistánu podepsat smlouvu na výstavbu zcela nové cementárny. Hodnota kontraktu činí 450 milionů dolarů, zhruba tedy jedenáct miliard korun.

„Nyní čekáme na to, až bude vyřešené financování z irácké strany. Rádi bychom začali co nejdříve,“ sdělil deníku E15 majitel Inekonu Josef Hušek. Partnerem Čechů v Iráku je tamní soukromá společnost. Byznys si obě strany slibují od stavebního ruchu v rámci poválečné obnovy regionu.

Cementárna má vzniknout u města Sulajmánija, přibližně jen 150 kilometrů od území, které ovládá Islámský stát. V samotném městě kurdské speciální jednotky na jaře zlikvidovaly spící buňku pracující pro IS.

Hodnota kontraktu na výstavbu cementárny v Iráku dosahuje **450** milionů dolarů.

Blízkovýchodní geopolitické turbulence přitom již několikrát byznys Inekonu zhatily. Krátce před propuknutím války v Sýrii tam například Češi připravovali výstavbu další cementárny. Kontrakt, který se nakonec neuskutečnil, měl podnik rovněž v Maroku.

„Nejvíce jsme byli zasaženi v Egyptě,“ dodal byznysmen. Tam měl Inekon smlouvu na výstavbu za 185 milionů eur. Byla však podepsána ještě za bývalého prezidenta Husního Mubáranka, jehož smetly lidové nepokoje. „Navíc vyslanec, s nímž jsme na Sinaji kontrakt podepsali, později zastřelili,“ líčí peripetie kontraktu Hušek.

Inekon s cementárnou nepochodil ani ve Vietnamu. Tamní projekt před lety podpořila Exportní garanční a pojišťovací společnost, zatímco peníze měla poskytnout PPF Banka. Záměr se však neuskutečnil, podle Huška byla příčinou krize a utužení podmínek pro financování. Policie chce dva bývalé manažery státní EGAP obžalovat kvůli škodě 871 milionů korun. Z projektových dokumentů údajně vymazali pasáže varující před jeho riziky. Hušek považuje obvinění za „blbost“, projekt byl podle něj dobře připravený. **Více E15.cz**

ČEDOK MĚNÍ MAJITELE



Foto: profimedia.cz

NEJVĚTŠÍ POLSKÁ cestovní kancelář Itaka koupila od americké Odien Group českou cestovku Čedok. Podrobnosti transakce strany nezveřejnily. Čedok je nejstarší česká cestovní kancelář a podle tržeb trojka na trhu. Obchod ještě musí schválit český antimonopolní úřad. **Více E15.cz**

Cestovní ruch letos opět útočí na rekord

■ Hotely za první pololetí uvítaly o téměř sedm procent více domácích i zahraničních hostů.

Jan Šindelář

Tuzemští podnikatelé v cestovním ruchu si mohou dál mnout ruce. Zájem o jejich služby po loňském rekordním roce neopadl ani letos. Za pololetí si našlo cestu do českých ubytovacích zařízení téměř osm milionů lidí, meziroční nárůst činí 6,6 procenta. Číslo svorně táhnou vzhůru čeští i zahraniční turisté.

Podle odborníka společnosti PwC na hotelnictví

Jana Musila těží cestovní ruch z ekonomického růstu a vliv mají také obavy z nejisté bezpečnostní situace v některých konkurenčních destinacích. Poptávka by se měla projevit i ve výnosech hoteliérů.

„Celkově letos v Praze očekáváme nepatrný nárůst obsazenosti hotelů z loňských 75 na 76 procent. Průměrná cena za hotelový pokoj by měla vzrůst o necelých sto korun na 2212 korun za noc,“ uvedl Musil. Turistické nebe ale

není bez mráčku. Důležitý údaj o počtu přenocování zdaleka neroste tak rychle jako počet turistů. Za pololetí se zvedl o necelých šest procent na 21 milionů, což znamená, že hosté stále zkracují své pobyty. U cizinců ve druhém čtvrtletí dokonce ubylo noclehů.

„Ve druhém čtvrtletí trh zpomalil, ale červenec a srpen už opět vypadají velice silně. Je to trochu jako na houpačce,“ sdělil ředitel pražského

Žebříček příjezdové turistiky tradičně vedou Němci, kterých v prvním pololetí přijelo 900 tisíc.

hotelu Radisson Blu Alcron Michal Chour. Připomněl, že kromě hostů z tradičních zdrojových zemí přibývá dvouciferným tempem Číňanů, Indů a Izraelců.

Na prvním místě žebříčku příjezdové turistiky se ale dlouhá léta drží Němci, kte-

rých za pololetí přijelo do tuzemských nocleháren téměř 900 tisíc, meziročně o devět procent více. Rychle přibývá i Poláků a Slováků, naopak někdejší tahouni Rusové jezdí stále méně. Za pololetí se jejich počet scvrkl o šestnáct procent na 180 tisíc.

Turisté v českých ubytovacích zařízeních (za první pololetí, v tisících)

	Češi	cizinci	celkem
2012	3295	3477	6772
2013	3298	3533	6832
2014	3194	3601	6794
2015	3553	3874	7427
2016	3792	4127	7919

Pramen: Český statistický úřad

Cíl spekulantů: evropské banky po stress testech

■ Více než pět procent za pár dní mohli vydělat investoři, kteří se nezalekli zátěžových testů bank, ale věřili bankovním výsledkům.

Jaroslav Bukovský

Evropský bankovní sektor je necelé dva týdny od zátěžových

testů ECB podstatně silnější. Alespoň na burzách, akcie největších finančních domů na starém kontinentu se totiž po prvotním šoku z verdiktu evropských centrálních bankéřů staly terčem nájezdu spekulantů a v průměru o pět procent podražily. Sázky na nejslabší články frankfurtské soupisky přitom investorům vynesly během několika dnů i dvojnásobek,

pololetní zisky těchto bank totiž udělaly na investory tvář v tvář kritické zprávě ECB nečekaně silný dojem.

„Čekání na výsledky stres testů bylo ovlivněno nejistotou, jací další kostlivci se objeví v bankovních skříních. Následný růst cen akcií odráží úlevu, že se neobjevili,“ říká hlavní ekonom UniCredit Pavel Sobíšek. Zatímco první dva dny se po zprávě ECB

nesly ve znamení výprodejů bankovních akcií, situace se velmi rychle obrátila a během následujícího týdne rostly akcie evropských bank čtyřikrát rychleji než zbytek trhu.

Nejlukrativnějším burzovním byznysem se stala řada jmen z chvostu zátěžových testů. Zatímco tak ECB například bankovní jedničku Apeninského poloostrova UniCredit umístila poblíž samého dna své výsledkové listiny, silný pololetní zisk banky publikovaný jen o pár dní později udělal z titulu burzovní trháka. Jen během uplynulého týdne se burzovní hodnota banky zvýšila takřka o půldruhé miliardy eur a investoři inkasovali desetiprocentní zisk. Obdobný příběh nabídl i britská Barclays.

Mezi dvanáctku bank s nejslabšími výsledky v zátěžových testech se zařadily mimo jiné francouzská Société Générale, němec-

ká Deutsche Bank nebo rakouská Erste Group. I jejich akcie jsou aktuálně výše než před zátěžovými testy.

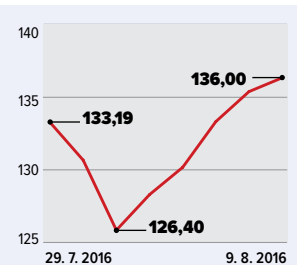
Ekonomové varují, že to hlavní evropský finanční sektor ale teprve čeká. „Zátěžové testy nebyly až tak moc stresující, skutečným testem bude, jak se banky dohodnou s národními regulátory na potřebě zvýšit kapitál a případně se zbavit problémových úvěrů,“ připomíná expert Moody's Analytics Tomáš Holinka.

Britská Barclays zvýšila na burze své ceny o

11

procent. Výrazně tak překonala bankovní index Stoxx 600.

Vývoj bankovního indexu Stoxx 600 (v eurech)



Pramen: Investing.com



Foto: Reuters

STRACH. U zátěžových testů britských bank byly také obavy z dopadů brexitu, které se projeví na pádu akcií. Kromě britské Barclays tak mohli investoři nadprůměrně vydělat i na britské HSBC.

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 9. 8. 2016

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	18,683
Čína	1	3,662
Dánsko	1	3,634
EMU	1	27,025
Chorvatsko	1	3,610
Japonsko	100	23,859
Kanada	1	18,553
Maďarsko	100	8,708
Norsko	1	2,888
Polsko	1	6,333
Rusko	100	37,660
Švédsko	1	2,849
Švýcarsko	1	24,790
Turecko	1	8,188
USA	1	24,392
Velká Británie	1	31,645

Akcie na pražské burze

9. 8. 2016

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	57,40	-0,17
ČEZ	442,00	-1,97
Erste Bank	658,20	0,57
Fortuna	91,40	0,77
Kofola	428,00	-0,26
KB	867,50	-0,29
Moneta	72,25	-0,34
O2 CR	229,80	-0,65
Pegas	781,10	-1,62
Philip Mor. ČR	13 164,00	-0,63
TATRY	665,00	3,10
Unipetrol	171,60	-2,22
VIG	463,80	-1,07
Celkový objem (v tisících korun)	829 869,82	

Krátce

Španělsko a Portugalsko pokutu nedostanou

Země EU včera rozhodly, že nebudou pokutovat Španělsko a Portugalsko za rozpočtové deficity a nedostatečné snahy o jejich snížení. Rada ministrů EU také oběma zemím stanovila nové termíny pro snížení schodků pod limit tři procenta HDP.

Doněčtí separatisté obcházejí sankce pomocí bitcoinu

Ekonomická blokáda uvalená Kyjevem nutí separatisty v Doněčské lidové republice na východě Ukrajiny používat kryptoměnu bitcoin. Podle ministryně školství a vědy Larisy Poljakovové je rozvíjení bitcoinu pro region nutností. [Vice E15.cz](#)

Britská BP už nechce podíl v čínské petrochemii

Britská ropná společnost BP hodlá vycouvat ze svého čínské petrochemického podniku SECCO, kde hledá kupce pro svůj poloviční podíl, který vlastní. SECCO je přitom největší investicí BP v Číně a firma ji vlastní společně se státní čínskou ropnou a petrochemickou společností China Petroleum & Chemical Corp (Sinopec). /čtk, vaj/



PRŮSVIH. Špatná kontrola svarů v Dukovanech vedla k odstávce, která se na letošním zisku projeví částkou tři miliard korun.

Výpadek jádra nahrazuje ČEZ štěstím na burzách

■ O 800 milionů korun vzrostl zisk ČEZ díky spekulacím na ceny elektřiny, plynu, emisních povolenek. Dolů ho ale táhly odstávky jaderných elektráren.

Jan Stuchlík

Při všech potížích, které vyřadily z provozu část tuzemské jaderné flotily, má nakonec ČEZ docela finanční úspěch. Loni na podzim mu čtyřmiliardový výpadek zisku kvůli odstávce jaderných elektráren vynahradila vratka darovací daně z emisních povolenek. V letošním prvním pololetí manko z jaderné elektřiny nahradily zisky z transakcí na energetických burzách.

Meziročně zisk z obchodování na vlastní účet vzrostl o 800 milionů korun. Odstávky jaderných elektráren, které ČEZ stihl částečně kompenzovat dražší výrobou z uhlí, připravily energetickou firmu o zhruba 300 milionů korun. „Měli jsme kus štěstí, že jsme

trefli jak pokles cen elektřiny na začátku roku, tak i jejich následný růst. Především růst cen byl poměrně nečekáný a nikdo nevěděl, jak dlouho potrvá. My jsme vsadili na delší růst,“ vysvětluje Luděk Hron, ředitel útvaru trading.

ČEZ spekuluje především na ceny elektřiny, emisních povolenek a plynu. Za rok udělají obchodníci až 80 tisíc transakcí a až polovina z nich spočívá ve využívání cenových rozdílů mezi jednotlivými burzami. „Obchodujeme také s uhlím a ropou. Bereme to jako zajištění našeho kontraktu na nákup zemního plynu, kde jsou ceny částečně odvozeny od těchto komodit,“ dodává Hron. Výsledek obchodování ve druhé půlce roku si netroufá odhadnout.

Právě druhá půlka roku by měla být pro ČEZ výrazně horší než první pololetí, v němž v čistém vyjádření

elektrárenská společnost vydělala 13,8 miliardy korun. Za celý letošní rok ČEZ očekává čistý zisk 18 miliard korun.

Za celý rok ČEZ očekává očištěný čistý zisk na úrovni 18 miliard korun, což by byl pokles proti 20,5 miliardy korun za rok 2015.

„Ve druhém pololetí bude chybět vratka daně z povolenek. O 1,4 miliardy korun vzrostou náklady kvůli odpisům modernizované elektrárny Prunéřov. Meziročně nižší ceny elektřiny sníží provozní zisk o 3,5 miliardy korun,“ vypočítává minusy v hospodaření finanční ředitel Martin Novák.

Odstávky jaderných elektráren připraví podle Nováka ČEZ o více než tři miliardy provozního zisku ve srovnání se situací, kdy by jely na plný výkon. Letošní růst výroby z uhlí o osm procent z této částky umazá jen část, protože na každé jaderné megawatthodině nahrazené výrobou v uhelných elektrárnách trátí ČEZ zhruba šest eur. **NÁZORY str. 12**

Z parketu



Ondřej Koňák

O2 nejspíše setrvá v indexu MSCI

S nedávným IPO společnosti Moneta Money Bank se mezi investory začaly šířit obavy z možného vyřazení společnosti O2 ČR z indexu MSCI, respektive jejím nahrazením právě společností Moneta. Domníváme se, že tyto obavy jsou liché, a naopak vidíme poměrně vysokou pravděpodobnost zvýšení českého zastoupení v indexu z aktuálních tří na čtyři společnosti. Hlavním kritériem, na základě kterého se rozhoduje o nahrazení/vyloučení dané společnosti z indexu, je kumulativní hodnota tržní ka-

pitalizace free floatu aktuálně zastoupených společností (ČEZ, KB a O2 ČR) k tržní kapitalizaci free floatu všech českých společností obchodovaných jak ve standardním, tak ve small cap MSCI Indexu (navíc ještě Moneta, PM, Pegas a CME; celkem sedm společností). Pokud je tato hodnota pod úrovní 80 procent (aktuálně 79,6 procenta) a zároveň je tržní kapitalizace free floatu O2 ČR vyšší než 1/3 celkové tržní kapitalizace Monety (aktuálně 14,2 miliardy korun vs. 12,4 miliardy korun), dojde k rozšíření indexu ze tří na čtyři společnosti. Pokud je hodnota nad úrovní 80 procent, musí hodnota tržní kapitalizace free floatu Monety být minimálně jeden a půlkrát větší než tržní hodnota kapitalizace free floatu O2 ČR, aby Moneta O2 ČR nahradila (od doby, kdy je Moneta na trhu, zatím tyto dvě podmínky nikdy nebyly splněny současně).

Autor je analytikem v Patria Finance

Manchester United koupil Pogbu za tři miliardy korun

Manchester United udělal z francouzského záložníka Paula Pogby nejdražšího fotbalistu historie.

Z Juventusu Turín ho podle italských médií koupil za 110 milionů eur (2,97 miliardy korun), částka navíc může ještě narůst o milionové bonusy v závislosti na výkonech triadvacetiletého hráče. Pogba se do Manchesteru vrací po čtyřech letech, do Itálie přitom z mládežnické akademie United putoval podle agentury AP asi za 800 tisíc liber (25,5 milionu korun). V anglickém klubu podepsal stříbrný medailista z letošního domácího mistrovství Evropy pětiletou smlouvu s opcí na další sezonu.

Rekordní částkou vyplacenou za fotbalistu bylo dosud 101 milionů eur (tehdy 2,57 miliardy ko-

run), za kterou přestoupil velšský křídelník Gareth Bale z Tottenhamu do Realu Madrid v roce 2013. Odhady hodnoty Pogbova přestupu se zatím rozcházejí o několik milionů, v každém případě však přesahují hodnotu Baleova přestupu.

Pogba se před čtyřmi lety nerozešel s Manchesterem v dobrém. Tehdejší kouč Alex Ferguson prohlásil, že neprokázal žádný respekt, a vyjádřil radost, že hráč z klubu odešel.

Záložník se však stal v Turíně oporou a s Juventusem vyhrál čtyřikrát v řadě titul, dvakrát se také radoval z triumfu v Italském poháru.

Podle legendy United Paula Scholese je Pogba zatím svou kvalitou daleko od rekordního přestupové částky. /čtk/

Krátko

Norům se britský návrat do ESVO nezdá

Norsko se staví zdrženlivě k možnému návratu Velké Británie do Evropského sdružení volného obchodu. Komplikuje tak snahu Londýna udržet si i po brexitu přístup na lukrativní vnitřní trh EU. Uskupení sdružuje Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko. Británie byla jeho zakládajícím členem v roce 1960.

Němci nejspíš zatklí čelního bojovníka IS

Německé úřady zatklý na západě země údajně vysoce postaveného bojovníka IS. Podle ministerstva vnitra Porýní-Falc jde o muže, který byl zatčen během policejní kontroly v Mutterstadtu. Úřady na něj dostaly tip z vězení v sousedním Severním Porýní-Vestfálsku. /čtk/


Sáblíková nepojede

Česká královna zimních olympijských her Martina Sáblíková dnešní olympijský závod cyklistek v časovce nepojede. Zvláštní panel Mezinárodní sportovní arbitráže CAS v Rio de Janeiru zamítl žalobu jejího týmu, který o umožnění startu Sáblíkové usiloval, přestože se nenominovala v souladu s pravidly Mezinárodní cyklistické unie (UCI). „V tuto chvíli jsem samozřejmě obrovsky zklamána, do posledních chvil jsem ve start doufala,“ reagovala Sáblíková.

Sportovkyně žila v domněně, že si na loňském cyklistickém mistrovství světa olympijský start zajistila. Když ale UCI v červnu zveřejnila seznam kvalifikovaných zemí, Česko na něm chybělo. Český cyklistický svaz podle všeho pracoval s mylným výkladem kritérií.

Trojnásobná olympijská vítězka v rychlobruslení přesto odletěla do Brazílie, kde se na možný start připravovala 180 kilometrů od Ria. Mezinárodní sportovní arbitráž nakonec o jejím osudu rozhodla až v posledním den před závodem. /čtk/

Republikánští experti varují před Trumpem v Bílém domě

■ Podle Trumpa jsou signatáři otevřeného dopisu členy „ztroskotané elity, která se chce udržet u moci“.

Donald Trump je nekompetentní pro vedení Spojených států. Takové je poselství otevřeného dopisu padesáti významných bezpečnostních expertů Republikánské strany. Byl by podle nich „nejnebezpečnějším prezidentem v americké historii“. „Panu Trumpovi chybí charakter, hodnoty a zkušenost, aby mohl být prezidentem.“

Oslabuje morální autoritu USA jako vůdce svobodného světa. Zjevně mu chybí základní znalosti o americké ústavě, amerických zákonech a institucích a víra v ně i v náboženskou toleranci, svobodu tisku a nezávislé soudnictví,“ stojí v dopise.

Mezi bezpečnostními experty, kteří se pod prohlášení podepsali, figuruje například bývalý ředitel CIA a Národní agentury pro bezpečnost (NSA) Michael Hayden, bývalý ministr vnitřní bezpečnosti Michael Chertoff či bývalý ředitel amerických zpravodajských služeb

a exnáměstek ministryně zahraničí USA John Negroponte. K nim se připojila i řada bývalých vysoce postavených úředníků ministerstva vnitra a obrany či členů Rady národní bezpečnosti.

Dokument zjevně reagoval na Trumpova vyjádření, která se týkala Severoatlantické aliance, spolupráce s Ruskem či imigrace.

Trump signatáře dokumentu označil za členy „ztroskotané washingtonské elity“, která nese vinu na tom, „že je svět tak nebezpečným místem“. Jsou podle něj spolu s jeho soupeřkou

Clintonovou původci „katastrofálních rozhodnutí vpadnout do Iráku, zapříčinit smrt Američanů v libyjském Benghazi a jsou těmi, kteří umožnili vzestup IS“.

Podle komentátorů je těžké říci, na koho se Trump po eventuálním zvolení bude moci ve straně, o jejíž rozkol se postaral, obrátit. I když správně pojmenoval chyby a odpovědnost mnohých, stále jde o stranické opory v ekonomických, diplomatických a strategických záležitostech, zatímco Trumpova zkušenost v tomto směru je malá. /čtk/

NAROVNÁNÍ VZTAHŮ



Foto: Reuters

PRIORITOU Ruska a Turecka je návrat k předkrizovým poměrům, tedy do doby před loňským listopadem, kdy turecký stíhač sestřelil u turecko-syrských hranic ruský bombardér. Po jednání s tureckým prezidentem Recepem Erdoganem v Petrohradu to prohlásil šéf Kremlu Vladimir Putin. Erdogan poděkoval Putinovi za loajalitu, již mu prokázal po puči části turecké armády. Tehdejší telefonát z Kremlu prý pro něj znamenal „psychologicky mnoho“. Ankaru podle něj nyní rozšíří spolupráci s Ruskem v řadě oblastí včetně zbrojního průmyslu.

Davy běženců zřídnou, ukazují čísla

■ Klíčový pro vývoj v Evropě budou další kroky Turecka.

Počet uprchlíků, kteří se snaží dostat do Evropy, bude letos nejspíš nižší než loni, ale více lidí na cestě zemře. Tvrdí to ředitel Organizace pro pomoc uprchlíkům Martin Rozumek a opírá se při tom o data Úřadu Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky.

„Po uzavření dohody mezi EU a Tureckem se počet příchozích do Evropy jednoznačně snížil,“ uvedl Rozumek. Turecko se zavázalo, že zastaví nekontrolovanou vlnu uprchlíků, kteří se přes moře snaží nelegálně dostat do Řecka, když mu Evropa poskytne finanční pomoc, uvolnění víz a posun v přístupových rozhovorech. V souvislosti s politickým vývojem v Turecku však panují obavy, zda bude dohoda

dodržována také v budoucnu.

Opačný trend je patrný v počtu úmrtí migrantů na moři. Loni tak zemřelo 3700 lidí. Od začátku letošního roku je mrtvých nebo pohřešovaných už téměř 3200. Ještě letos v březnu přišlo přes moře do Evropy více lidí než za stejný měsíc v roce 2015. Od dubna se ale situace obrátila a uprchlíků ubývá po desetitisících. /čtk/

NÁZORY str. 12

Lambsdorff už Turky v EU nechce

K hlasům volajícím po ukončení jednání o vstupu Turecka do EU se včera přidal místopředseda europarlamentu Alexander Lambsdorff. Ukončení jednání s Ankarou by podle něj bylo „užitečné pro evropskou myšlenku“. Zastavení rozhovorů včera podpořila i dánská vládní Liberální strana.

Deník E15 a jeho speciály



Každý týden jiný speciál

Evropa dvou rychlostí už existuje

■ **Země EU** jen velmi **obtížně hledají společnou odpověď na migrační krizi**. Přitom je ale podle vedoucího poradců předsedy vlády **Vladimíra Špidly** zřejmé, že Evropa musí výrazně posílit spolupráci v oblasti bezpečnosti. Záležet bude na vývoji v samotné unii. „**Eurové jádro se začne integrovat**, a je naprosto zřejmé, že státy nemající euro se ocitnou **na periferii**. Se všemi důsledky, které z toho plynou,“ říká expremiér a bývalý eurokomisař.

Jana Havligerová

■ **V jakém stavu se podle vás nachází Evropská unie?** Tak nepochybně prochází obtížným obdobím. Brexit je docela velká změna dosa- vadního vývoje, protože až doposud se unie rozšiřovala, někdy rychleji a jindy poma- leji. Nyní máme případ, kdy se pravděpodobně zúží.

■ **Pomíňme zatím brexit. Co dělá s unií migrační krize?** Důležité je uvědomit si, že migrace je trvalá součást lidských dějin. Takže těžko říct, jestli se současnému dění vlastně dá říct migrační krize. Koneckonců i naše národní pověst říká, že jsme odněkud přišli. I my jsme migranti do střední Evropy. Současný velký migrační tlak ale nepochybně Evropu výrazně ovlivňuje. Ten tlak ovšem bude v podstatě trvalý. Když vezmete italskou stře- domořskou cestu, je zřejmé, že po ní jdou především ekologičtí migranti. I z toho usuzuji, že světem – obecně – budou hýbat velké migrační pohyby. To je zřejmé. Evropa velmi obtížně hledá nějakou společnou a efektivní odpo-

věď už z toho jednoduchého důvodu, že tato část politiky není takzvaně komunitarizo- vaná. Není to – v uvozovkách – federální politika. Je to zále- žitost jednotlivých států, a to je vždy velmi obtížné dospět ke společnému stanovisku.

■ **Asi nejvýznamnějším počinem EU ohledně migra- ce bylo uzavření dohody s Tureckem. Vydrží, a pokud ne, je unie schopná rychle najít jiné řešení?** V každém případě je zjevné, že žádný jednotlivý stát by dohodu s Tureckem uzavřít nedokázal. Tlak migrace balkánskou cestou se zmenšil a dostal se na úroveň, která je zvládnutelná. Jestli dohoda bude, nebo nebude trvat, je otázka. Jakkoli se používají termíny typu, že Turecko vydírá Evropu a podobně, mu- síme si uvědomit, že pozice této země není snadná. Má miliony uprchlíků. To zaprvé. Zadržet Turecko Evropu potřebuje. Prakticky celá jeho ekonomická stabilita je založena na dobré spolupráci s EU, a stejně tak potřebuje tu- risty. Turky znám jako velmi tvrdé vyjednavače, a jistě mají i svoje zájmy. Rekl bych ale, že dohoda, o které mluvíme

je pro ně srovnatelně důležitá jako pro nás. Nejsou zřetelné důvody pro to, aby v říjnu automaticky skončila. Vylou- čit to ale nemohu, situace je značně otevřená a nejasná.

■ **Turci chtějí uvolnění ví- zové politiky, jímž dodržení závazku podmiňují, nejpoz- dějí v říjnu. Může se stát, že unie přivře oči nad tím, že Turecko neplní podmínky dané pro takový krok?** Nikdo neuvažuje o tom, že by byla možná bezvízová do- hoda bez toho, že by Turecko nesplnilo nutné podmínky. Vůbec si nedovedu předsta- vit, že by k něčemu takovému došlo.

■ **Jste tedy možná opět u plánu B, o kterém se mluví už dlouho, a přesto prakti- cky neexistuje. Nereaguje EU na překerní situaci mini- málně s ročním zpožděním?** Problém je, že v této fázi je ochrana hranic schengenského prostoru věc národních států. Víím, jak například Po- láci velmi výrazně protestovali proti rozvíjení společné obrany této hranice, protože mají svoji vlastní představu o tom, co je národní kompetence a co ne. Během dvou let významně posílit společnou ochranu hranic je spíš rychlé než pomalé tempo. Na to, jak komplikovaná je to zále- žitost. Opravdu si myslím, že nelze tvrdit, že společná ochrana hranice vzniká pomalu. To dává naději, že to nakonec zvládneme.

■ **Je vůbec jisté, že vznikne společná pohraniční stráž?** Tak úplně jasně to není. Frontex a všechny podobné systémy jsou posílené. Při vši neurčitosti pro předvídaní předpokládám, že dosáh- nout vybudování společné skutečné pohraniční stráže možné je. Momentálně exis- tuje většina, která tohoto cíle dosáhnout chce.

■ **Kdyby se znovu zvýšil příliv běženců, nerozbi- je to všechny představy o možnostech společného postupu?** To přece nemůžete nikdy vyloučit. Setkáváme se s reakcemi, které jsou velmi neklidné i velmi iracionální a nevycházejí z reálných poznatků. Podle německých údajů přišly minulý rok do země dva miliony lidí a devět set tisíc lidí z Německa odešlo. V našem tisku jsem

se zprávy o tom, že migrační pohyb není jednosměrný, nedočel. Za zásadní považuji jeden z výroků kancléřky Merkelové. Řekla: Nechceme, aby se Německo pod tlakem migrační krize vzdalo ochoty pomáhat bližním v nouzi. Migranti jsou lidé a napros- tá většina z nich je v reálné nouzi. V přístupu k problému migrace se promítá celá řada různých hledisek, velmi ra- dikálních postojů z různých stran. Takže se nedá říct, že v případě nové migrační vlny by ji Evropská unie dokázala zvládat společně. Ale jak ukazuje dohoda s Tureckem, a opakují, žádná jednotli- vá země by jí nedosáhla, společné úsilí je efektivní a je zárukou bezpečnosti pro evropské obyvatele. Všechna ostatní řešení jsou jenom nouzová a pro každého velmi nevýhodná.

■ **Navzdory všem apelům je společná azylová politika trvalým bodem sporu mezi členskými zeměmi EU.** Osobně si myslím, že kdyby se společná azylová politika dál propracovala – sledo- vaním některých azylových procedur a různých podmí- nek, mohla by pomoci. To nepochybně ano. Ale myslit si, že společná azylová poli- tika vyřeší migrační krizi, je prostě omyl. To je jen jeden z dílů na cestě.

■ **Odchod Británie zasáhne samotný princip fungová- ní EU. Část politiků proto soudí, že je unii potřeba více integrovat. Jiní zase říkají, že je čas na vícerychlostní Evropu. Kudy podle vás povede další cesta?** Zapravě, že Británie zvolila exit, je ukáзка toho, že Evropská unie je demokratic- ká struktura. Když skeptici nebo vyslovení nepřátelé čas od času přirovnávají unii k RVHP, vzpomenu si na rok 1968. Ani jsme nemuseli dělat referendum a měli jsme tu tanky. Ale odchod Británie není nic dobrého. Podle mého soudu to znamená, že se nepodařilo zvládnout rozšíření EU, nepodařilo se zvládnout konvergenci zemí ze střední a východní Evropy. Což mimo jiné vyvolalo silnou migraci ze střední Evropy do Británie.

■ **Vy tedy v budoucnu vidíte vícerychlostní unii?** Ale Evropa dvou rychlostí už stejně existuje. Máme euro- zónu, Schengen, ve kterém



▼ **Turecko Evropu potřebuje. Prakticky celá jeho ekonomická stabilita je založena na dobré spolupráci s EU, a stejně tak potřebuje turisty.**



¶ Myslet si, že společná azylová politika EU vyřeší migrační krizi, je prostě omyl. To je jen jeden z dílů na cestě.

¶ I kvůli stavu, ve kterém se nachází EU, se čím dál častěji mluví o tom, že mizí pravolevé dělení politické scény a vzniká nové rozdělení na linii zastánců liberální demokracie proti stoupencům nacionalistické společnosti. Dokážou na to tradiční strany reagovat? Pravolevé dělení nemizí. Konzervativní a nacionalistická linie politiky je přece podle klasických hledisek pravice. Klasické rozdělení jen nabývá jiných podob. Místo klasického dělení sociální demokraté – křesťanští demokraté se politická scéna jeví jako ta, kterou známe z Evropy třicátých let. Strany, které mají tradici, to znamená pevnou hodnotovou strukturu, zvyklosti a metody, mohou a musejí v některých částech svou politiku přehodnocovat. Zásadně se ale nelze zbavovat podstatných hodnot, na nichž takové strany vznikly. Jestliže cílem sociální demokracie vždy byla emancipace člověka, jeho osvobození od útlaku, ať už je to útlak politický nebo vnucený ne lidskými sociálními poměry, nemůže se této mety vzdát. Jestliže má základní koncept solidarity, který říká, že jsou si lidé rovni, jestliže si sociální demokraté myslí, že společnost nemůžeme redukovat jenom na shluk jednotlivců, ale že společnost existuje jako taková, jsou to hodnoty, kterých se nemůžete vzdát. Bez ohledu na to, jestli proudí migranti nebo se radikálně prosazuje digitální ekonomika. Odpověď na nové poměry musí být taková, aby nedošlo k novému ztročení lidí.

¶ Začíná být přímo ohrožená demokracie? V některých momentech ano. Vytvářejí se hnutí nepovažující demokracii za základ, který nechtějí překročit. To je zřejmé. A není jich málo. Zatím to není převládající proud, ale jak říkali Francouzi, vlast je v nebezpečí. Demokratický systém může být ohrožen.

¶ Jak se může společnost adaptovat na probíhající demografické a společenské změny?

Pomocí těch schopností, které jsou nám dané. Máme analytický rozum, máme schopnost kolektivní akce, máme schopnost vyšších citů. Vytvorili jsme si struktury a metody, jak vytvářet politiku. Tak musíme naplno využít toho, co umíme. Na základě hodnotového zakotvení, které říká, že lidi jsou lidi. Že lidská práva nejsou věc, která je povrchní a bezvýznamná. Že práva na existenci a na štěstí, jak říká americká ústava nebo francouzská ústava z doby revoluce, jsou nám dána imanentně. A mohou být odebrána nebo omezena jenom proporcčně z obecně daných důvodů, pokud by jiný postup znamenal ohrožení těchto práv jako takových. Tato práva nejsou odvozena od toho, že jsem součástí nějakého kmenu. To je zápas, který se odehrává, a pokud ho neopustíme, tak se problémy zvládnou. Ale zase – evropské dějiny nám ukazují, že když země tyto principy opustily, tak nakonec byly schopné dojít k tomu, že je oprávněné vyhladit jiné lidi na základě rasismu nebo že je lepší revoluční paralytik nežli zdravý kontrarevolucionář.

Vladimír Špidla (65)



Vystudoval Filozofickou fakultu UK v Praze, obor historie a prehistorie, dělal řadu profesí. Byl pracovníkem památkové péče a ochrany přírody, archeologem, ale také dělníkem na pile. Po sametové revoluci se stal jedním ze zakládajících členů ČSSD, v letech 2001 až 2004 byl jejím předsedou, od roku 2002 do roku 2004 také českým premiérem. Poté až do února 2010 působil jako evropský komisař pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti. Je ředitelem sociálnědemokratického think tanku Masarykova demokratická akademie a vedoucím poradců předsedy vlády. Z prvního manželství má dvě děti, další dvě vyženil.

nejsou všechny země. Více rychlostní Evropa je zkrátka fakt, a myslím, že se tak bude rozvíjet i nadále. Vyšší integrace vyjde především z eurozóny. Pro její dlouhodobou stabilitu je nutné vytvořit některé instituce, které nemá a nemá je ani EU. K tomu podle mě dojde poměrně rychle. U ostatních států bude vše záležet na tom, jak rychle se k této integraci připojí. Evropská smlouva pomocí takzvané posílené spolupráce hlubší integraci některé části zemí umožňuje. Pro nás je velmi důležité využít této posílené spolupráce zejména v oblastech, kde nezáleží na tom, zda se jedná o eurozónu. Zřejmé také je, že Evropa musí výrazně posílit

svou spolupráci v oblasti bezpečnosti, v oblasti zahraniční politiky. Dovedu si představit, že by mohla směřovat k období společné armády. V našem zájmu je účastnit se těch integračních snah, které nevyžadují nezbytné být součástí eurozóny.

¶ A co Schengen?

Ten buď bude, nebo nebude. Když se začnou intenzivně vytvářet instituce eurozóny, a eurové jádro se začne integrovat, je naprosto zřejmé, že státy nemající společnou evropskou měnu se ocitnou na periferii. Se všemi důsledky, které z toho plynou.

¶ Česko má konkrétní návrhy na budoucí směřování

EU předněst na zářijovém mimořádném summitu v Bratislavě. Z čeho by mělo vycházet?

Náš základní přístup musí být – reformovat Evropu dvacetí sedmi. Tam, kde dojde k posílené spolupráci mezi eurostáty, musíme usilovat a trvat na tom, aby se to odehrálo v rámci Evropské smlouvy a nedošlo k vytvoření unie v unii. Riziko, že by se země bez eura mohly ocitnout v pozici přidruženého členu EU, existuje. V daném okamžiku je daleko důležitější než měnit instituce změnit jednotlivé politiky. Není urgentně nezbytné měnit základní smlouvy, i když v perspektivě k tomu dojde. O tom vůbec nepochybuji.

Tvář dne

„Poměříme-li platy soudců a učitelů, vyplyne z toho jediné, totiž že bychom měli přidat učitelům,

reagoval ministr spravedlnosti Robert Pelikán na poznámku prezidenta republiky Miloše Zemana o výši platů začínajících soudců a učitelů na konci kariéry.

str. 2

Foto: ctk



Komentář

Michal Šnobr



Nový pohled na výsledky ČEZ

Výsledky ČEZ za první pololetí letošního roku jsou plné paradoxů. Na jednu stranu se viditelně kupí problémy. Finanční ztráty z odstávek dukovanské jaderné elektrárny od loňska do příštího roku na EBITDA (zisku před odpisy, úroky a zdaněním) budou stát společnost zřejmě až deset miliard korun. Do toho byl ČEZ nucen znovu odepsat téměř miliardu ze své investice v Rumunsku. Nedaří se zvládnout ani rozjezd moderní uhelné elektrárny Ledvice a také nedávno ještě nadějná investice do větrných elektráren v Polsku skrze společnost EcoWind je kvůli nové polské legislativě fakticky „u ledu“. Potíže s rentabilitou má vzhledem ke klesajícím realizačním cenám elektřiny i nová paroplynová elektrárna Počerady. To vše je velmi nepřijemné zvláště nyní, kdy ČEZ prožívá dlouhodobý pokles cen elektřiny. Ještě v roce 2013 prodával svým zákazníkům megawatthodinu za

padesát eur a v roce 2017 už to bude jen těsně nad třicet. Na druhou stranu je nutné nyní pohlížet na finanční čísla ČEZ jinak, než tomu bylo v minulých letech. Pozornost by se měla přenést především ke schopnosti společnosti generovat volnou hotovost a menší důraz by měl být přikládán účetnímu zisku. Rozhodující je totiž fakt, že i přes pokles zisků to do budoucna nemusí nutně znamenat i pokles výplaty dividend směrem k akcionářům. Minimálně v tomto má ČEZ vytvořeny ideální podmínky, jak udržet

Pozornost by se měla přenést především ke schopnosti firmy generovat volnou hotovost.

jejich současnou úroveň. Společnost má z minulosti konsolidovaně téměř 400 korun na jednu akcii nerozděleného zisku. Z pohledu hotovostních toků prožije v následujících letech radikální útlum investic do výrobních zdrojů a také potřeba splácet dluh bude v následujících čtyřech letech zcela minimální.

Poměr čistého dluhu společnosti k provozním ziskům se i přes jeho pokles drží na minimu a zcela bezpečně a bezproblémově úrovni. Sta-

bilní výhled v tomto směru byl ostatně v minulých dnech potvrzen i ratingovou agenturou Fitch. Na straně příjmů i přes pokles cen elektřiny, ČEZ dál generuje stabilní cash flow a nejhorší krize ve vývoji cen elektřiny v našem regionu je snad za námi.

S ohledem na budoucnost ale stále platí, že klíčem k hospodaření ČEZ je jednoznačně vývoj cen elektřiny v našem regionu, tedy německém. Ten závisí na vývoji cen uhlí, ale i na vývoji cen emisních povolenek na trhu EU ETS. Ač cena uhlí v posledních měsících vyskočila z minim na úrovni 36 dolarů za tunu na současných téměř 60 dolarů, problémy pro ceny elektřiny vznikly na Evropskou komisi nezvládaném trhu s emisemi. Ten bohužel prochází další krizí, když cena povolenky EUA na trhu klesla ke 4,5 eura na tunu, ač se za efektivní úroveň považuje minimálně 20 eur. Příčinou tohoto stavu je jasně energetická politika Německa, která „potichu“ tento celoevropský trh záměrně decimuje ve prospěch udržitelnosti své národní politiky. Němci preferují extrémně drahý rozvoj obnovitelných zdrojů a odstavení jaderných elektráren, a naopak dotují uhlenu energetiku „unfair“ vůči zbytku Evropy.

Autor je analytikem J&T a minoritním akcionářem ČEZ

Glosa

Drátěné ploty Evropu nespasí

Dohoda Evropské unie s Tureckem funguje. Počet migrantů přicházejících do Evropy přes Řecko se snížil, jejich počet klesá o desetitisíce. Potvrzují to data Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Ukazují ale i jiný trend. Do Itálie po jižní cestě v neztenčené míře proudí běženci z Afriky. A to jsou lidé, kteří z domoviny utíkají hlavně proto, že mají hlad.

Jen v sahelském regionu, tedy pásu savan jižně od Sahary táhnoucím se napříč celým kontinentem, je nedostatkem potravin – opět podle údajů OSN – ohroženo na dvacet milionů lidí. Je to o dost jiný problém, než s jakým se Evropa potýká v případě migrantů ze Sýrie, Iráku nebo Afghánistánu. Moc se o něm ale nemluví. Pokud tedy nezazní úvahy na téma, že africké země budou prohlášeny za bezpečné. Jistě, Evropu mnohem víc zajímá, jestli zůstane uzavřená balkánská trasa, zda Turecko dodrží slovo. To je ale také ve hvězdách. Evropa chtě nechtě musí a bude muset přemýšlet a jednat společně. Ne omotávat každou jednu zemi dráty.

Jana Havligerová



Ztratil jste práci, naboural auto, banka vám sebrala dům a žena utekla. Nemůžete ale připustit, aby vám jeden špatný den pokazil celý týden.

Brambory nejsou nuda

■ Není třeba dělat stále dokola jen brambory vařené, pečené či šťouchané. Navíc když ty rané jsou stoprocentně nejchutnější. Přinášíme proto tři recepty, jak z okopanin vykouzlit neotřelou přílohu.



Bramborový gratin s lososem

Ingredience na 4 porce:

- 600 g brambor typu A
- sůl a pepř
- 50 g másla + na formu
- 4 filety z lososa s kůží po 125 g
- šťáva z ½ citronu
- 2 rajčata
- 1 mozzarella v nálevu
- hrst bazalky

Postup: Troubu rozehejte na 220 stupňů Celsia. Brambory oškrábejte a nakrájejte na tenké plátky nebo je nastrouhejte na kolečka. Osolte je, opepřete a promíchejte. Zapékací misku vymažte kouskem másla a brambory do ní navrstvěte střídavě se šupinkami másla. Vložte asi na 30 minut do trouby. Lososa osušte, zakápněte citronovou šťávou a osolte a opepřete. Rajčata a mozzarellu nakrájejte na plátky. Brambory vyjměte z trouby, rozprostřete na ně lososa, mozzarellu, rajčata a část bazalky a 20 minut zapékejte. Podávejte posypané bazalkou.

Více gastro tipů
v letním dvojčísle
časopisu Food

F.O.O.D.



Smažené brambory se sázeným vejcem

Ingredience na 4 porce:

- 1 kg brambor typu A uvařených ve slupce
- 1 cibule
- řepkový olej
- sůl a pepř
- 100 g nakládaných cibulek
- 120 g menších kyselých okurek
- 1 lžice másla
- 4 vejce
- koriandr na ozdobu

Postup: Brambory uvařte den dopředu. Olupejte je a nakrájejte na kolečka. Cibuli nakrájejte na půlkolečka. V pánvi rozehejte větší množství řepkového oleje a pečte na něm zhruba pět minut brambory. Přidejte cibuli a za občasného promíchání smažte ještě asi deset minut dozlatova. Vyjměte, osolte, opepřete a nechte okapat. V jiné pánvi mezitím rozehejte máslo a na něm usmažte sázená vejce. Žloutky osolte a opepřete. Cibulky a okurky sceďte a podle potřeby nakrájejte na menší kousky. Podávejte s bramborami a sázeným vejcem. Posypte koriandrem.

Tip: Rané brambory jsou dokonalé samy o sobě, proto to s dalšími surovinami nemusíte přehánět. Když k nim přidáte jemně nasekaný libeček s jeho silnou masitou „magi“ chutí a vůní, jistě uspokojíte i „masožravce“.



Bílá ryba s koprovými bramborami

Ingredience na 4 porce:

- 1 červená chilli paprička
- 300 g fenyklu
- 300 g rebarbory
- olivový olej
- 2 lžice medu
- 1 špetka kari koření
- sůl a pepř
- 600 g menších brambor typu A
- 4 filé z bílé ryby (pstruh, treska, candát...)
- 1 lžice citronové šťávy
- 4 rajčata
- 1 červená cibule
- 3 lžice másla
- 1 lžice kopru

Postup: Troubu zapněte na 200 stupňů Celsia. Chilli papričku zbavte semínek a nasekejte najemno. Očistěte a na malé kousky nakrájejte fenykl a rebarboru. Fenyklové listy si odložte. Vše smíchejte se dvěma lžicemi olivového oleje, medem, kari, solí a s pepřem. Rozložte na plech vyložený pečicím papírem a pečte asi 30 minut doměkka. Brambory vařte v osolené vodě doměkka. Nechte lehce zchladnout a oloupejte je.

Ryby osušte, zakápněte citronovou šťávou a na oleji z obou stran opečte dozlatova, celkem zhruba čtyři až pět minut. Uložte do tepla. Rajčata nakrájejte na osminky, cibuli na tenké proužky. Obojí lehce osmažte na lžici másla. Dochutěte solí a pepřem a smíchejte s pečenou zeleninou. Zbylé máslo přepusťte, vmíchejte lžici olivového oleje, nasekaný kopr a fenyklové lístky. Prohřejte v něm brambory. Rybu podávejte se zeleninou a bramborami.

Rekordní nový cirkus

■ Festival Letní Letná se letos odehraje již potřinácté. Vedle zahraničních hvězd nabídne také to nejlepší z českého nového cirkusu.

Zahraniční a domácí hvězdy nového cirkusu, klaunerie, představení pod širokou oblohou, koncerty, filmové projekce, workshopy i akce pro děti nabídne od 18. srpna do 4. září festival Letní Letná. Letošní ročník by měl podle informací ze štábu mít nejbohatší program ve třináctileté historii.

Pro organizátory je podle ředitele Jiřího Turka klíčové, aby si festival uchoval letní a starosvětskou cirkusovou atmosféru. „K tomu přispěje i secesní dřevěné šapitó dovezené z Belgie – Magic Mirror neboli Spiegel tent. Právě v něm bude letošní ročník zahájen, a to živelným kabaretem s živou hudbou a jedinečnou atmosférou v podání australského souboru Limbo,“ uvedl.

Z Austrálie do Čech zamíří i mezinárodní soubor Circa. „Reprezentuje fyzické, dynamické až extrémní umění. Ačkoliv je představení Beyond postavené na fyzických výkonech, nepostrádá příběh a vtíp,“ popsal Turek. Francouzský soubor Cirque Le Roux uvede představení The Elephant in the

Room prochnuté atmosférou takzvaného filmu noir.

Druhý festivalový den představí český soubor Losers Cirque Company v představení Beach Boy(s) v režii Jiřího Havelky. Předpremiéru své klaunerie uvede 26. srpna americký divadelník, režisér a akrobat Daniel Gulko. Podle Turka představí novinky také Bratři v tričku, Radim Vizváry, Cirkus TeTy, Eliška Brtnická, Squadra Sua Clowns či Ondřej Holba. Doprovodný program nabídne každý večer hudební produkce.

Festival je i přehlídkou domácích úspěchů nového cirkusu, který na rozdíl od toho tradičního

mísí cirkus, tanec, hudbu, divadlo, výtvarné umění a film. Tradiční artista nezdvojuje svou identitu, tedy není hercem.

Kromě premiéry Beach Boy(s) potěší Losers Cirque Company diváky i starším

kouskem Walls & Handbags. Bratři v tričku pozvou diváky na Funus, pohřební koktejl humoru a bizarnosti. Cirkus TeTy předvede pod názvem Husí krky nový cirkus s prvky fyzického divadla. Still Life Ondřeje Holby je autorské vizuální představení dokumentující lehce naivní, nepravděpodobný a mnohdy směšný obraz fungování naší mysli. Inscenace Enola Elišky Brtnické je inspirována tématem přeživších po atomovém výbuchu v Hirošimě. /čtk/



LIMBO. Australané předvedou představení na živou hudbu.



CIRCA. Další australští cirkusáci předvádějí extrémní umění.



CIRCE LE ROUX. Francouzi se inspirojí filmem noir.

Minirecenze

FILM

Requiem za sen

(Režie: Chris Renaud, Yarrow Cheney)
Co dělají domácí mazlíčci sami doma, když jejich páničkové odejdou do práce? Někteří pořádají party, jiní spí, pejsek Max obvykle hlídá dveře, ale po většinu nového animáku z produkce Illumination Ent. (Já, padouch) bude zažívat velkolepé dobrodružství v New Yorku. Během něho potká ve stokách smečku odkopnutých zvířat vedenou mírně psychotickým králíčkem, sprátlí se s novým spolubydlicím, psem z útulku, a zažije několik šílených honiček a jízdy autem. Akce, facek a padání do 90 minut tvůrci napěchovali bezpočet, duchaplných originálních vtípů a zajímavých nápadů o něco méně, oproti tajemnému životu ryb z Hledá se Dory působí novinka docela genericky a natahovaně. Ale vypadá dobře, zvířata jsou roztomilá, duch kamarádky a postavy méně otravné než Mimoni v příloženém předfilmu.

Iva Přivřelová

Krátce

Kafkovy spisy patří jeruzalémské knihovně

V dlouholetém sporu o vlastnictví významných rukopisů pražského rodáka a spisovatele Franze Kafky izraelský nejvyšší soud definitivně rozhodl ve prospěch Národní knihovny v Jeruzalémě. Spor o dokumenty, které si nárokovaly dcery Brodovy sekretářky Esther Hoffeové, se táhl od roku 2009.

Simpsonovi chystají hodinovou epizodu

Seriál Simpsonovi se dočká velké změny. Vůbec poprvé ve své téměř 27leté historii nabídne divákům hodinovou epizodu. Půjde o tematický díl The Great Phatsby věnovaný hiphopové muzice, vysílat se bude na Nový rok. /čtk, sul/

Tipy

Cinemax • 20.30

SKRYTÁ VADA

Vynikající komedie s prvky kriminálky Skrytá vada je prozatím nejnovějším filmem amerického režiséra Paula Thomase Andersona. V hlavní roli se objeví populární Joaquin Phoenix.



HBO • 17.15

AUTSTRÁLIE

Love story v podání australského vizuálního kouzelníka Baze Luhrmanna (Romeo a Julie, Moulin Rouge) nabídne skvělé herce Nicole Kidmanovou a Hughu Jackmana.



E15

Pohled na knížecí sídlo

■ Na krásný hrad Orlík a okolní tok Vltavy je hned několik skvostných pohledů. Jedním z nich je vyhlídka Zámecký park.

V bezprostředním okolí zámku Orlík se nacházejí hned čtyři vyhlídková místa s výhledem na zámek Orlík s protilehlým výběžkem, zasahujícím poměrně hluboko do přehrady, a na Žďákovský most. Jelikož jsou tyto vyhlídky v těsné blízkosti, shrnul jsem povídání o nich do jedné kapitoly. Jejich společným znakem je malá výška nad hladinou vodní nádrže Orlík a vzájemná blízkost, takže je lze i se zámek navštívit v jeden den. Mají také společný výchozí bod.

VYHLÍDKY

Kromě rozhledu po hladině Orlické přehrady, brázděné nespočtem plavidel všeho druhu, nabízejí tato místa pohled na Žďákovský most ze severní strany, a především na zámek Orlík z jižní a severní strany. Zapomenout nelze ani na výhled z kamenného a betonového ochozu, zpevňujícího skálu těsně pod zámek, na protilehlý výběžek pevniny, který se zařezává hluboko do šířky Orlické přehrady a je přístupný z obce Chrást.

PŘÍSTUP

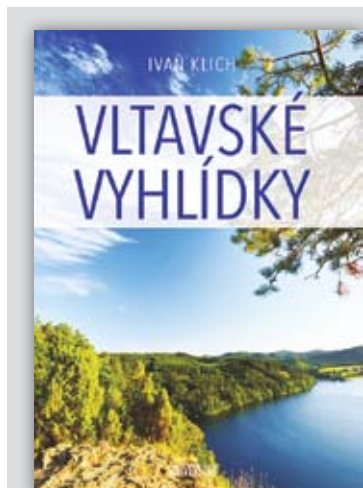
Pokud jde o přístup k jednotlivým vyhlídkám, lze pro něj, jak už jsem se zmínil, zvolit jedno společné výchozí místo. Tím je parkoviště před orlickým zámek. Autem či jiným motorovým vozidlem, stejně jako na kole, přijedete na parkoviště odbočným směrem na náměstí, respektive k zámku ze silnice I/19, a to na křižovatce, která se nachází již v katastru obce Orlík nad Vltavou. Těsně pod parkovištěm můžete v kiosku nebo blízké restauraci ukojit hlad či žízeň.

Cesta k vyhlídkám v zámeckém parku začíná těsně pod parkovištěm a vede po trase naučné stezky Orlík – Zvíkovské Podhradí po pěšině, ze které je prakticky po celou dobu vidět zámek Orlík. Zhruba ve dvou třetinách mezi výchozím bodem a cípem výběžku parku se nachází studánka a po spodní pěšině lze přejít přes skalní rozsedlinu po lávce ke kamennému kříži. Odtud se nabízí velice hezký pohled na zámek Orlík

z jižní strany. Pokud budete pokračovat po trase naučné stezky dále, naskytnou se vám další pohledy na zámek. Na rozcestí Orlík nad Vltavou – park je nutno sejít mírně doleva a z mírného kopečka až k nejzazšímu cípu zámeckého parku, který je dalším vyhlídkovým místem, ne však již pouze na zámek, ale také na Žďákovský most. Je to z celého mého vyprávění o vltavských vyhlídkách jediné místo, které je těsně nad hladinou.

V létě 2015 měla Orlická přehrada tak nízký stav vody, že byly odkryty kameny, které jsou jinak tři až pět metrů pod hladinou. Vraťme se zpět k parkovišti. Od něj vede asfaltová cesta k zámku Orlík. Na jejím počátku můžeme sejít na pěšinu, která nás zavede pod zdi zámecké zahrady k okružní pěšině těsně pod zámek. Odtud se nabízí výhled jak na hladinu Orlické přehrady nebo na část trasy, kterou jsme absolvovali před chvílí, tak i výhled na břeh protáhlého výběžku pevniny, který z protilehlého břehu zasahuje poměrně hluboko do přehrady. Opět

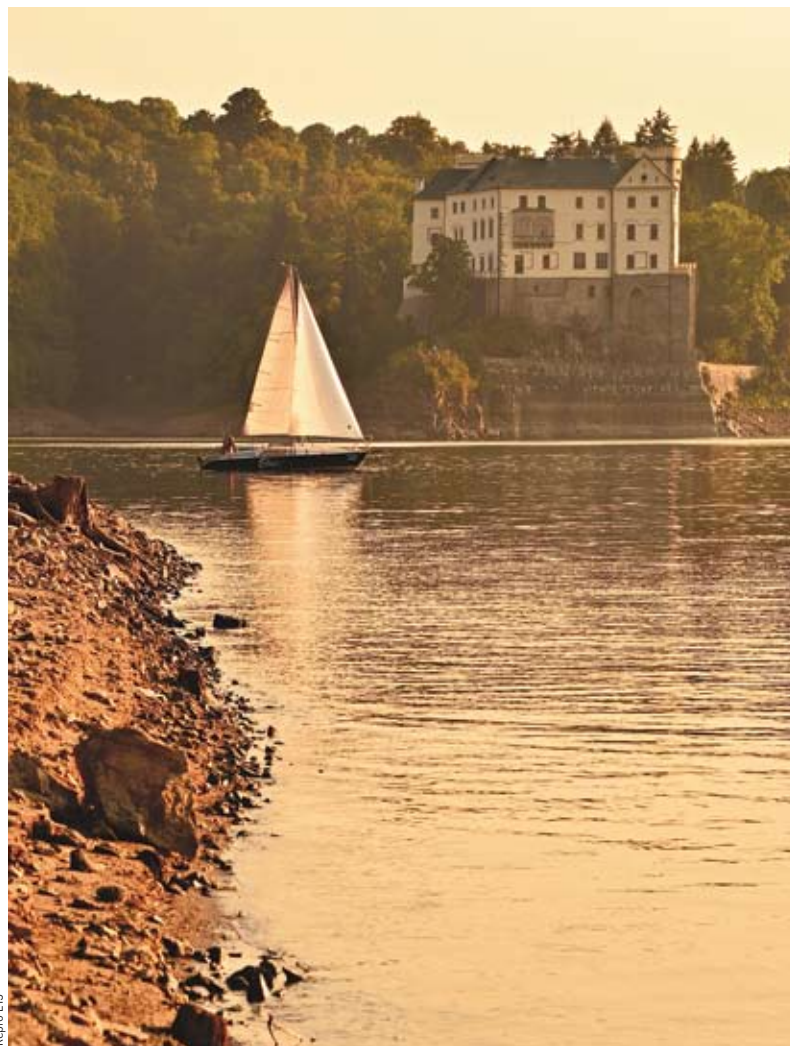
Co číst?



Vážení čtenáři, v průběhu **prázdninových měsíců** vám nabízíme úryvky z několika knih. Každý týden se jeden letošní titul představuje **pěti ukázkami**.

Tento týden představujeme knihu Ivana Kliča **Vltavské vyhlídky**, v níž najdete 33 tipů na výlet k nejdelší české řece.

Knihu v tradiční či elektronické podobě můžete objednat na **bux.cz**.



Repro E15

se vrátíme na parkoviště a vydáme se po místním značení směrem ke Schwarzenberské hrobce. Chceme-li pouze k vyhlídkovému bodu na skalním ostrohu před hrobkou, odbočíme na nejbližším rozcestí vpravo. V této kapitole neuvádím souřadnice jednotlivých vyhlídkových míst, neboť předpokládám, že naprostá většina z vás zvolí jako výchozí místo parkoviště před zámek a přístup k nim je jen otázkou sledování značení a dobré orientace.

ZAJÍMAVOSTI OKOLÍ

Zde se přímo nabízí napsat pár slov o zámku Orlík. Na jeho místě původně stál gotický hrad ze 13. století, který sloužil vybírání cla na řece Vltavě. Často se stával předmětem zástav Karla IV. a jeho syna Václava IV., a proto za dobu své existence vystřídal řadu uživatelů. Na zámek byl hrad přestavěn v 18. století. Na počátku 18. století se po vymření Eggenbergů dostal do majetku Schwarzenbergů. Jeho význam vzrostl až po roce 1802, kdy se po rozdělení schwarzenberského rodu stal sídlem

schwarzenberské sekundogenitury. Tento rok byl počátkem přeměny zámku v panské sídlo a rozsáhlých stavebních úprav vnitřních prostor, přístavby jednoho patra a zařizování interiérů novým nábytkem, obrazy, porcelánem, keramikou a sklem včetně neustále se rozšiřující sbírky loveckých zbraní a trofejí. Ve vlastnictví Schwarzenbergů byl zámek včetně parků a hospodářských budov až do znárodnění v roce 1948. Majetek jim byl navrácen až v restituci v roce 1992. Dlouholetý člen KDU-ČSL a poté předseda TOP 09 Karel Schwarzenberg předal starost o zámek a jeho bezprostřední okolí svému synu Janovi.

I přes soukromé vlastnictví je zámek nadále přístupný veřejnosti, a to v období od dubna do října (www.zamekorlik.cz). Do péče rodiny Schwarzenbergů se vrátil i zámecký park v anglickém stylu, jehož budování zabralo sto let, přineslo však užitek ve vřstytu a mnohdy mohutným vzrůstu mnoha vzácných dřevin. Jméno zámku vzešlo z faktu, že se kdysi jako orlí hnízdo tyčil vysoko nad údolím vymletým řekou Vltavou.

Na počátku 18. století se po vymření Eggenbergů dostal

Orlík
do majetku Schwarzenbergů.

Foto dne



Foto: reuters

ŘÍZENÝ PÁD. Demolice obytného bloku ve městě Datong má posloužit k lepší ochraně starobylých městských hradeb. Město ležící v čínské provincii Šan-si patří k jedněm z nejstarších v zemi. První zprávy o něm jsou z doby kolem roku 200 před naším letopočtem. Bylo významnou pevností na severu země a tradiční zastávkou karavan z centrální Číny do Mongolska.

Vědci zjistili, že...

...slunečnice se otáčejí díky vnitřním biologickým hodinám

■ Biologové rozlouskli takřka 120 let starou záhadu, díky čemu se slunečnice otáčí za sluncem: má prý geneticky zabudovaný „cit“ pro 24hodinový cyklus.

První vědecky potvrzené pozorování otáčení slunečnice od východu k západu se datuje do roku 1898, od té doby si vědci lámali hlavu, co jej vlastně způsobuje. Má květina nějaká speciální čidla, kterými „cítí“ Slunce, nebo jde o zabudovanou automati-

ku? zněla nejčastější otázka. Výzkumníci z University of California nyní potvrdili,

že tento pohyb způsobuje geneticky zabudovaný, tudíž automatický, cirkadiální ryt-



Foto: čtk

VŽDY ZA SVĚTLEM. Otáčení za sluncem způsobuje nepravidelný růst slunečnice.

mus (cit pro 24 hodin). Vědci s květinami provedli několik zajímavých experimentů: úmyslně je ráno otáčeli na západ nebo je umísťovali do stabilně osvětlených místností či jim také simulovali třiceti- a vícehodinový den. Součástí pokusů bylo i jejich zafixování v původní poloze. Ve všech experimentech se však květina tvrdsojňně držela svého čtyřadvacetihodinového módu.

Po potvrzení „automatizace“ se vědci jali zkoumat genetický kód květiny, v němž nakonec objevili unikátní vlastnost: slunečnice roste dvěma způsoby: ten klasický

způsobuje, že „přibývá“ na hmotě rovnoměrně a dle okolních podmínek. Druhý typ růstu se však řídí oním 24hodinovým cyklem a způsobuje právě ono legendární otáčení: ráno totiž jedna její strana roste rychleji než druhá, a večer naopak.

Je to způsobeno silnější expresí růstových genů květiny: ráno je silnější na její „východní straně“, což způsobí její natočení, respektive zakřivení podél dráhy slunce. V podvečer pak začnou být aktivnější růstové geny na druhé, „západní“ straně květiny, což způsobí její opětovné otočení na východ. /msc/